

Miljöstrategi 2030

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte	3
Agenda 2030	3
De nationella miljömålen	4
De regionala tilläggsmålen	4
Miljöstrategins fokusområden och kopplingar till kommunala styrdokument	5
Grönskande stad och land	6
Vatten i världsklass	7
Trygg och tillgänglig miljö för stora och små	8
Klimatsmart i alla led	10
Publicering	11
Uppföljning	11

Dokumenttyp Strategi	Dokumentnamn Miljöstrategi 2030	Antagen 2016-02-24 § 34	Antagen av Kommunfullmäktige	
Dokumentägare Avdelningen för hållbar utveckling	Dokumentansvarig Miljöstrateg	Reviderad 2024-03-13 § 26	Giltighet Tillsvidare	
Dokumentinformation Övergripande vision och målbilder	Diarienummer 2022/250	Uppföljning En gång per mandatperiod		
Ämnesområde Miljö och klimat		Intranät ☒	Hemsida ☒	
Andra regelverk som omnämns Agenda 2030. Nationella miljömålen. Regionala tilläggsmålen				

Inledning

Vänersborgs kommun har en vision om att kommunen ska vara attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet. Kommunens miljöstrategi målar upp en bild av vad visionen innebär i praktiken, med fokus på miljöområdet. En bild av hur det bör se ut i kommunen i framtiden. Miljöstrategin består av nåbara och rimliga målsättningar som det finns förutsättningar för alla att genomföra. Förhoppningen är att alla vill delta i detta arbete!

Syfte

Miljöstrategin beskriver ett önskat framtidsscenario för år 2030 och gäller hela den geografiska kommunen. För att miljö och klimat ska vara en självklar del i det ordinarie arbetet krävs ett strukturerat och tydligt arbets sätt samt en tydlig övergripande målbild och riktning att arbeta mot. Miljöstrategi 2030 konkretiserar vad det faktiskt innebär och pekar ut ansvariga nämnder för olika delar. Detta för att synliggöra hur arbetet ska bedrivas. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar och har därför en samordnande roll inom samtliga områden.

Strategin ska vara en del av kommunens ordinarie styrning och ledning och visar ett önskat framtidsscenario för år 2030. Nämnderna ska årligen ta fram förväntade resultat utifrån gällande inriktningsmål som förvaltningarna har som utgångsläge vid verksamhetsplanering. Miljöstrategin är ett av flera styrdokument som ska ligga till grund både för framtagande av förväntade resultat och verksamhetsplanering.

Agenda 2030

Vid FN:s toppmöte den 25 september 2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål och Agenda 2030 för hållbar utveckling. ”Genom Agenda 2030 har världens länder åtagit sig att från och med den 1 januari 2016 till år 2030 utrota fattigdomen och hungern överallt; att bekämpa ojämlikheter inom och mellan länder; att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen; att skydda de mänskliga rättigheterna och främja jämställdhet och kvinnor och flickors egenmakt; att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser”.

Miljöstrategi 2030 har bäring på flera av de globala målen och målen är också beroende av varandra.

De nationella miljömålen

Sveriges riksdag har antagit 16 nationella miljömål. Statliga myndigheter såväl som länsstyrelser och kommuner arbetar för att nå målen. Övergripande för dessa mål är det så kallade generationsmålet: ”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.” (www.miljomal.se)

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giffri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Miljöstrategi 2030 är uppbyggt utifrån en lokal förankring men med de nationella miljömålen som grund.

De regionala tilläggsmålen

Utöver de nationella miljömålen finns också regionala tilläggs mål¹ som lyfter fram regionala särdrag och områden som kräver ytterligare insatser och därmed tydliggör vad som behöver uppnås i Västra Götaland för att nå målen. Vänersborgs kommun ska aktivt arbeta för att bidra till uppfyllelse av de regionala tilläggs målen och bör ha dessa som en av utgångspunkterna vid framtagande av förväntade resultat som kopplar till miljö och klimat.

¹ [Regionala miljömål från Västra Götaland \(lansstyrelsen.se\)](http://Regionala_miljomal_från_Västra_Götaland_(lansstyrelsen.se))

Miljöstrategins fokusområden och kopplingar till kommunala styrdokument

Miljöstrategi 2030 för Vänersborgs kommun är uppdelat i fyra fokusområden: Grönskande stad och land, Vatten i världsklass, Trygg och tillgänglig miljö för stora och små och Klimatsmart i alla led. Texterna för respektive område beskriver det önskade resultatet av kommunens miljöarbete år 2030. De bör därför läsas som framtidsbilder och inte som beskrivningar av nuläget. Samtliga nationella miljömål, med undantag för målet om en storslagen fjällmiljö, finns representerade i fokusområdena. En del av miljömålen kommer in under flera rubriker.

Kommunen har även styrdokument på olika nivåer som stödjer de olika fokusområdena och mer detaljerat beskriver olika områden närmare. Förutom de kommunala styrdokumenten har Vänersborg också andra överenskommelser som inverkar på miljöarbetet. Kommunen är bland annat Fairtrade-diplomerad sedan 2008, och har även skrivit under en budkavle om att bli en fossiloberoende kommun år 2030.

Grönskande stad och land

Biologisk mångfald frodas

Den naturliga miljön och den blågröna infrastrukturen stärks så att både växter och djur får stor plats och möjlighet att tillgodose sina behov. Alla naturligt förekommande växt- och djurarter i kommunen får möjlighet att fortleva i livskraftiga bestånd under naturliga betingelser.

Ekosystemtjänster värderas högt både som resurs och som prioritering.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Levande skogar

Skogens flerdimensionella värden utvecklas och tillvaratas. Stor hänsyn tas till biologisk mångfald, vattenkvalitet, rekreationsvärden och kulturhistoriska värden. I tätortsnära skog prioriteras naturvård, friluftsliv, rekreation och god tillgänglighet. Skogen förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt ur såväl ett ekologiskt, socialt som ekonomiskt perspektiv.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Bevara och främja ett artrikt jordbrukslandskap

Jordbruksmarken är en viktig långsiktig resurs som bevaras och tas tillvara på ett hållbart sätt, även för framtida livsmedels- och energiproduktion. Jordbruket är variationsrikt och främjar biologisk mångfald och olika kulturmiljövärden. Viktiga ekosystemtjänster och naturliga biotoper bevaras i odlingslandskapet.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Häsofrämjande miljöer

Den bebyggda miljön utgår från människors behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad och möjliggör hälsofrämjande livsvillkor samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser och service.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Naturen runt knuten

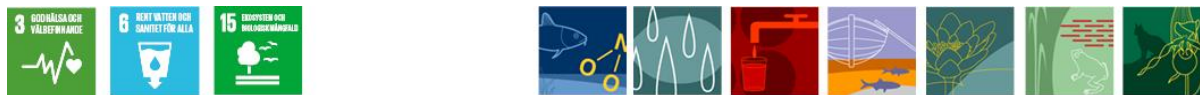
Det är enkelt för alla invånare att ta sig till fots, med cykel eller med kollektivtrafik till grönområden och strandmiljöer. Kommunens naturmiljöer är tillgängliga för alla.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Hushållning med naturresurser

Användningen av mark, vatten och naturresurser sker på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Vatten i världsklass

Vatten och näringsämnen i balans

Vattenburna utsläpp av kväve och fosfor från mänskliga verksamheter minskar successivt. En naturlig rening i vattendragen har återskapats. Nya våtmarker och näringsfällor bidrar till jämnare vattenflöden och ett rikare växt- och djurliv. Den ekologiska och kemiska statusen för kommunens sjöar och vattendrag är god.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Vatten att lita på

Genom smarta tekniska lösningar renas vattnet från läkemedelsrester och farliga kemikalier, parasiter och bakterier och virus. Mängden kemiska bekämpningsmedel i jordbruket minskar kontinuerligt. Nybyggnationer görs utan negativ påverkan på grund- och ytvatten.

Skyddsföreskrifter finns för större vattentäkter.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Tryggad vattenförsörjning

Vänersborg har en långsiktig och trygg vattenförsörjning. Frågan är väl integrerad i samhällsplaneringen med beredskap att möta såväl nutida som framtida klimatförändringar.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Strandmiljöer för växt- och djurlivet och allmänhetens tillgänglighet

Strändernas höga naturvärden värnas till fördel för såväl djur- och växtarter som för turister.

Vänerns stränder hålls fria från igenväxning genom betande djur och en anpassad vattenreglering.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Dagvatten renas lokalt

I våra stadsmiljöer har dammar och diken blivit ett vanligt inslag som uppskattas av fåglar och andra djur och även är vackra för ögat. Den öppna dagvattenhanteringen renar vattnet lokalt och minskar risken för översvämningar.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Trygg och tillgänglig miljö för stora och små

Leka och lära

Alla barn har möjlighet att leka och vistas såväl inomhus som utomhus i hälsosamma och inspirerande miljöer. Utemiljöer för förskolor, grundskolor och fritidshem är grönskande och utformade med bästa förutsättningar för pedagogik och lärande. Alla förskolor och grundskolor arbetar aktivt med lärande för hållbar utveckling.

Huvudansvar: Barn- och utbildningsnämnden, Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Kunskapskommun

Vänersborgs kommun arrangerar kontinuerligt föreläsningar om klimat, miljö och hållbar livsstil för kommunanställda såväl som för invånare, organisationer och näringsliv.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Lätt att göra rätt

I Vänersborgs kommun kan alla invånare vara delaktiga i resan mot det hållbara samhället. Omställningen av den hållbara kommunen utgår från invånarnas perspektiv och har alltid tillgänglighet och inkludering i fokus.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Användningen av farliga ämnen minskar

Genom information, samarbete och tillsyn fasas farliga ämnen ut ur kretsloppet. Föroreningar i mark minskar successivt.

Huvudansvar: Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Upphandling och inköp bidrar till hållbar utveckling

Andelen ekologiska, närproducerade och rättvisemärkta livsmedel som köps in till kommunen ökar med hjälp av hållbara upphandlingar och inköp. Maten som serveras i kommunens verksamheter erbjuder möjlighet till hälsosamma val. Vid upphandling av olika varor väljs produkter som inte innehåller hälsopåverkande eller svårnedbrytbara ämnen, vilket särskilt gäller i miljöer för barn. Vid upphandling väljs även material, varor och ämnen som har producerats på ett hållbart sätt.

Huvudansvar: Samtliga nämnder

Cirkulära flöden

Kommunen främjar cirkulära flöden av resurser och material där återvinning och återbruk är centrala begrepp. I samverkan med näringsliv och företag ges utrymme för cirkulära modeller som skapar nya möjligheter där avfall ses som en resurs.

Huvudansvar: Samtliga nämnder

Minskat avfall

Vänersborgs avfallshantering fungerar effektivt och är enkel att använda för invånarna. Kretslopp och återanvändning är ledord för kommunen, vilket har lett till att mängden avfall minskat avsevärt i alla fraktioner. Matsvinnet minskar i kommuninvånarnas hushåll, kommunens måltidsservice samt i restauranger och livsmedelsbutiker.

Huvudansvar: Samhällsbyggnadsnämnden

Renare, tystare och säkrare

Invånarna i kommunen utsätts allt mindre för skadliga luftföroreningar eller ljudnivåer. Utsläppen från industrin minskar kontinuerligt. Trafiken blir allt tystare, renare och säkrare med hjälp av ny miljösmart teknik, fler gående och cyklister, bättre kollektivtrafik och minskat bilåkande. Bullernivån är en viktig aspekt vid planering av bostäder och offentliga inrättningar.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Ozon och strålning

Utsläpp av ozonnedbrytande ämnen har upphört inom kommunen. Invånare och verksamma i Vänersborg bidrar till att ozonskiktet börjar återväxa genom att ta hand om gamla vitvaror och isoleringsmaterial på rätt sätt. Invånare skyddas från radon i inomhusmiljön och skadlig strålning i offentliga miljöer.

Huvudansvar: Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Klimatsmart i alla led

Hållbar byggnation

Genom att välja resurseffektiva byggprocesser och sunda material minskar Vänersborgs kommun sin miljö- och klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv. Vid byggnation skapas byggnader som är ändamålsenliga och trivsamma, samt bidrar till ett hållbart samhälle.

Huvudansvar: Samhällsbyggnadsnämnden

Renare och smartare energi

100 % av den använda energin i kommunens verksamhet kommer från förnybara källor och energieffektiviseringen ökar kontinuerligt.

Huvudansvar: Samhällsbyggnadsnämnden

Lokalproducerad el

Produktionen av förnybar energi inom kommunen ökar med källor som biogas, sol, vind och vatten.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Hållbar konsumtion och livsstil

Det är enkelt för kommuninvånarna att göra hållbara val. Energi- och klimatrådgivning erbjuds kostnadsfritt till boende och verksamheter i Vänersborgs kommun. Konsumtion och produktion blir allt resurssnålare och klimatsmartare. Kommunen verkar för innovativt återbruk av material och produkter.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden, Socialnämnden

Omställning av transporter och resvanor

Kommunen agerar föregångare när det gäller att ställa om till miljösmarta transporter, drivmedel och resvanor. Gång- och cykelvägnätet är sammanhängande och väl utbyggt. Laddinfrastruktur, tankställen för biogas och en attraktiv kollektivtrafik bidrar till hållbara resvanor. Nybyggnation och service sprids till kommunens små och stora tätorter, vilket minskar transportbehovet. Möjligheterna till omlastning av gods till sjö- och järnväg är goda.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Hänsyn till ett förändrat klimat

Bebyggelse och viktiga samhällsfunktioner är anpassade utifrån framtida översvämningsrisker och mer extremt väder. Krisberedskap finns för extrema väderhändelser.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Naturlig klimatreglering

Naturens klimatreglerande förmåga värnas och tas tillvara. Stor hänsyn tas till detta vid samhällsplanering och exploatering genom att grönområden sparas eller utvecklas för att kunna dämpa och hantera effekterna av klimatförändringarna. Därmed stärks motståndskraften mot klimatförändringar och samhällets sårbarhet minskar. Den tätortsnära grönskan värderas högt.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Publicering

Styrdokumentet publiceras på hemsidan och intranätet.

Uppföljning

Miljöstrategin bygger till stor del på de nationella och regionala miljömålen samt på existerande kommunala styrdokument. Strategin faller ut i två grupper av mätbara mål för kommunen: Miljörelaterade mål som ligger i verksamheternas grunduppdrag samt förväntade resultat i mål- och resursplanen. Måluppfyllelsen redovisas och följs upp årligen genom tillämpat styr- och ledningssystem. Alla nämnder redovisar sina resultat i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning.

Miljöstrategin ska revideras en gång per mandatperiod.